

Znak: P-1.4131.32.2025.AA
Szczecin, 17 stycznia 2025 r.

Rada Miejska w Choszczynie

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, poz. 1572, poz. 1907, poz. 1940)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr IX/76/2024 Rady Miejskiej w Choszczynie z dnia 19 grudnia 2024 r. w sprawie zniesienia jednostki pomocniczej Osiedle nr 1 – Stare Miasto.

Uzasadnienie

W dniu 19 grudnia 2024 r. Rada Miejska w Choszczynie podjęła uchwałę Nr IX/76/2024 w sprawie zniesienia jednostki pomocniczej Osiedle nr 1 – Stare Miasto.

Do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wpłynęła ona w dniu 23 grudnia 2024 r.

Na mocy §1 uchwały Nr IX/76/2024 Rada Miejska w Choszczynie postanowiła o zniesieniu jednostki pomocniczej Gminy Choszczno Osiedle Nr 1 – Stare Miasto. Materialnoprawną podstawę ww. aktu stanowi art. 5 ustawy o samorządzie gminnym, zgodnie z którym *Gmina może tworzyć jednostki pomocnicze: sołectwa oraz dzielnice, osiedla i inne. Jednostką pomocniczą może być również położone na terenie gminy miasto (ust. 1). Jednostkę pomocniczą tworzy rada gminy, w drodze uchwały, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami lub z ich inicjatywy (ust. 2). Dodatkowo wskazać trzeba, że zasady tworzenia, łączenia, podziału oraz znoszenia jednostki pomocniczej określa statut gminy (ust. 3).*

Cytowane wyżej przepisy niewątpliwie przyznają organowi stanowiącemu gminy kompetencję zarówno do utworzenia, połączenia, podziału jak i zniesienia jednostek pomocniczych. Brzmienie ww. unormowań prowadzi niezbiecie do wniosku, że tworzenie jednostek pomocniczych zależy od woli rady gminy, która po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami, podejmuje decyzję czy na terenie gminy utworzyć jednostkę pomocniczą, czy będzie obejmować ona obszar gminy, czy też jej część, czy też może daną jednostkę pomocniczą należy połączyć, czy znieść¹.

W toku badania legalności uchwały Nr IX/76/2024 w sprawie zniesienia jednostki pomocniczej Osiedle nr 1 – Stare Miasto stwierdzono jednak, że w sposób istotny narusza

¹ Por. wyrok WSA w Krakowie z dnia 20 maja 2021 r. sygn. akt III SA/Kr 202/21, wyrok NSA z 10 października 2000 r., sygn. akt II SA/Łd 1097/00.

ona prawo, z uwagi na wadliwą procedurę jej podjęcia, polegającą na pominięciu przeprowadzenia konsultacji jej projektu z mieszkańcami Gminy.

Jak podkreślono na wstępie, w art. 5 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym ustawodawca przewidział możliwość tworzenia, łączenia, podziału oraz znoszenia jednostki pomocniczej na zasadach określonych przez radę gminy w statucie gminy. Dyspozycję normy wynikającej z treści powyższego unormowania Rada Miejska w Choszcznie zrealizowała w dniu 27 czerwca 2012 r. podejmując uchwałę Nr XXI/180/2012 w sprawie Statutu Gminy Choszczno², w której ustalając kwestię zasad tworzenia, łączenia, podziału oraz znoszenia jednostki pomocniczej postanowiła wyłącznie, że *o utworzeniu, połączeniu, podziale lub zniesieniu jednostki pomocniczej Gminy, a także zmianie jej granic rozstrzyga Rada w drodze uchwały (§8 uchwały).*

Dla istoty sprawy, wskazać należy, że powyższym postanowieniem Rada Miejska w Choszcznie potwierdziła wyłącznie, że zniesienie jednostki pomocniczej następuje w drodze uchwały rady gminy, a zatem uregulowała kwestie, które wynikają z obowiązujących przepisów prawa. Określiła bowiem jedynie organ właściwy do zniesienia jednostki pomocniczej (rada gminy) oraz formę, w której to zniesienie następuje (uchwała), nie określając szczegółowych zasad i reguł tworzenia, łączenia, podziału oraz znoszenia jednostek pomocniczych.

W kontekście powyższego, przyjmując należy, że w Statucie Gminy Choszczno w istocie brak jest regulacji dotyczących szczegółowych zasad znoszenia jednostek pomocniczych na terenie Gminy. W takim przypadku jednostka pomocnicza w Gminie Choszczno może być zniesiona na podstawie tożsamyh zasad odnoszących się do jej tworzenia, tj.: reguł określonych w art. 5 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym, a zatem w drodze uchwały rady gminy i po **przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami** lub z ich inicjatywy.

Tymczasem, na podstawie wyjaśnień Przewodniczącego Rady Miejskiej w Choszcznie z dnia 2 stycznia 2025 r., znak: BRM.0004.1.2025 ustalono, że podjęcie uchwały Nr IX/76/2024 Rady Miejskiej w Choszcznie w sprawie *zniesienia jednostki pomocniczej Osiedle nr 1 - Stare Miasto* nie zostało poprzedzone konsultacjami z mieszkańcami.

Jak wskazuje się w orzecznictwie sądowoadministracyjnym wymóg przeprowadzenia konsultacji z mieszkańcami w przypadku tworzenia jednostki pomocniczej jest bezsprzeczny. Konsultacje winny być rozumiane jako rzeczywiste omówienie z mieszkańcami proponowanych regulacji i umożliwienie mieszkańcom wyrażenia o nich opinii³.

Należy zgodzić się ze stanowiskiem Naczelnego Sądu Administracyjnego w wyroku z dnia 13 grudnia 2005 r., sygn. akt II OSK 325/05, zgodnie z którym *Skoro ustawodawca przewidział możliwość zniesienia jednostki pomocniczej na zasadach określonych przez radę gminy w statucie gminy (podobnie jak tworzenia, łączenia, podziału), to - w razie braku regulacji statutowej - z uwzględnieniem zarówno wykładni historycznej, jak i systemowej należy przyjmować, że rada, która może utworzyć jednostkę pomocniczą, może ją również znieść na podobnych zasadach jak określone w ust. 2 art. 5 i na podstawie tego przepisu.*

Podobnie wypowiedział się Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 13 sierpnia 2013 r., sygn. akt II SA/Wa 201/13, który uznał, że *swoboda działania gmin w omawianej sferze jest wyrazem ich ustrojowej samodzielności gwarantowanej konstytucyjnie i podlegającej ochronie sądowej. Wskazany zakres swobody*

² Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego z 2024 r. poz. 2195 z późn. zm.

³ Wyrok WSA w Krakowie z dnia 20 maja 2021 r., sygn. akt III SA/Kr 202/21.

i związanych z nią uprawnień gmin w sprawach dotyczących jednostek pomocniczych sprawia, że przyznanie im prawa samodzielnego decydowania o bycie jednostek pomocniczych musi skutkować, przy ogólnej, wąskiej regulacji ustawowej dotyczącej jednostek pomocniczych oraz braku odmiennych postanowień ustawowych, przyznaniem im prawa znoszenia (łączenia, podziału) jednostek pomocniczych. Potwierdzeniem tego prawa jest przepis art. 5 ust. 3 usg. Prawo to musi być przy tym uznane za niezależne od tego, czy gmina ureguje w statucie zasady tworzenia, łączenia, podziału i znoszenia jednostek pomocniczych. Brak uregulowania kwestii wskazanych w art. 5 ust. 3 ustawy stanowi podstawę do zniesienia jednostek pomocniczych w trybie art. 5 ust. 2 ustawy.

Reasumując, pominięcie procedury konsultacyjnej, w procesie znoszenia jednostki pomocniczej Gminy Choszczno Osiedle Nr 1 – Stare Miasto stanowi istotne naruszenie art. 5 ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym.

W związku z tym, konieczne i w pełni uzasadnione jest stwierdzenie nieważności uchwały Nr IX/76/2024 Rady Miejskiej w Choszcznie z dnia 19 grudnia 2024 r. w sprawie zniesienia jednostki pomocniczej Osiedle nr 1 – Stare Miasto.

Na rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie. Skargę wnosi się do Sądu za pośrednictwem Wojewody Zachodniopomorskiego, w terminie 30 dni od dnia doręczenia przedmiotowego rozstrzygnięcia.

Z upoważnienia

Wojewody Zachodniopomorskiego

Wicewojewoda Zachodniopomorski

I Wicewojewoda Zachodniopomorski

Bartosz Brożyński